

Τους αγγαχτεί ακόμα ο εύκολος πατριωτισμός των φαπλαταδών. Η αρχαία γλώσσα, οι δοξασμένοι πρόγονοι, τα εύγενη κατορθώματα κτλ. Καμμιά νέα ιδέα στο κεφάλι τους. Προγονομανία και χριστιανική μισρολατρεία! Κι' όμως ιδώ ιδώ είναι ο τόπος που πρέπει να διδαχτούν, να φωτιστούν και να νιώσουν. Η ανάγνωση που όνειρευόμαστε, από δω από την 'Αθήνα θα βγει. Έδω γίνεται κάποια προπαγάντα άκαγεννητική στη γλώσσα, στην εκπαίδευση, στον πατριωτισμό, στην αντίληψη της εθνικής ζωής.

Έδω λοιπόν στην 'Αθήνα κάθε τίσσερα χρόνια που μας έρχονται οι σκλαβωμένοι άδερφοί μας πρέπει να τους φωτίζουμε, να προσπαθούμε με κάθε τρόπο να ξεκαθαρίσουμε στο μυαλό τους τα μεγάλα εθνικά ζητήματα, να τους γιατρεύουμε την άρρωστη αντίληψη που για πολλά πράγματα και για πολλά πρόσωπα έχουν και να πασχίζουμε όσο μπορούμε να τους δείχνουμε ποιά πρέπει να είναι η αληθινή εθνική ζωή. Για τη γλώσσα τη Ρωμαϊκή, για την καινούρια εκπαίδευση και για την καινούρια ζωή να τους μιλούμε. 'Ακόμα και με τους τεχνίτες μας τους εκλεχτούς να τους γνωρίζουμε! Κι' αυτοί οίλίγιοι θα γίνουνται απόστολοι στους άλλους στους πολλούς που δεν μπορούνε ν'έρχονται. Όλοι το ξέρουμε πως εκεί στη καρδιά της μεγάλης 'Ελλάδας στα κέντρα της ανατολής πρέπει να δουλέψουμε για το σκοπό μας. Κι' ακόμα ξέρουμε πως εκεί οι δυσκολίες είναι περισσότερες και μεγαλύτερες αφού και το ζετούλιγμα μερικων ιδεων γίνεται πολύ άργότερα απ' ό,τι γίνεται στην ασκλάβωτη 'Ελλάδα. Για τούτο λοιπόν χρειάζεται δουλειά μεγάλη και συστηματική. Μιά τέτοια ευκαιρία μας δίνεται με τους 'Ολυμπιακούς αγώνες όποτε πλήθος από δημογενείς πλημμυρίζει την πρωτεύουσα. Είναι πατριώτες, μα πατριώτες άχρηστοι, ως μάθουνε λοιπόν να γίνουν πατριώτες χρήσιμοι όχι πια των λόγων και των δακρύων μα των έργων και της δουλειάς. Τώρα το πως αυτό θα γίνεται είν' άλλος λόγος. 'Αν κατορθώναμε όμως εμείς οι ασκλάβωτοι να ρυθμίσουμε την εθνική μας δράση σύμφωνα με την τωρινή ζωή μας κι αν αποφασίσουμε να ζήσουμε αυτόφωτοι πια κι' όχι έτερόφωτοι, νομίζω πως και το παράδειγμα αυτό μοναχά θα είναι ένα μεγάλο μάθημα στους δημογενείς μας. Τ' άλλα έρχονται ύστερα.

Παραπάνω μίλησα για τους τεχνίτες. Ποιός ξέ-

ρει τί ιδέα θα έχουνε οι έξω 'Ελληνες από Τέχνη, από Ρωμαϊκή Τέχνη. Το φαντάζομαι που θα έχουνε αταματήσει, στα Σούτσια ίσως, ή και στα Ραγκαβή τον Κλίωνα. Το δὲ Β. Θέατρο το επίσημο θέατρο μας όχι μοναχά δε φρόντισε να τους δώσει καλύτερη ιδέα της φιλολαγικής μας ζωής αλλά τους παράστησε... τη «Δούκισσα των 'Αθηνών» κι' άλλες διάφορες φραντζέλικες φάρσες. 'Αλλοίμονο! Οι δημογενείς μας μέινανε οχαριστημένοι από το επίσημο ρεζίλημα της 'Εθνικής σκηνής, και δε μπορούσε να γίνει αλλιώς. Ραγκαβή είχαν άκουστά για μεγάλο ταχίντη, Ραγκαβή είδανε και στο εθνικό θέατρο της Λυτρωμένης πατρίδας τους. Δεν ξιππάστηκαν φυσικά. 'Εμείς όμως έχουμε το δικαίωμα να ρωτήσουμε τη διεύθυνση του θεάτρου ως πότε πια θα ξακολουθεί να μεταβάλλει τη σκηνή του σε πανόραμα χυδαίας πολυτέλειας. Είναι αδύνατο επί τέλους ο κ. Βλάχος να πιστεύει ότι η 'Εθνική σκηνή φτιάχεται με πανόραματα που δεν έχουν άλλο σκοπό από το θάμπωμα και το ξιππάσμα του ματιού. Κ' έννοις βέβαια ο κ. Βλάχος ότι το να δείχνουμε στους ξένους μας τη «Δούκισσα των 'Αθηνών» για έργο Τέχνης και να προσπαθούμε να τους θαμπάσουμε με την καταραμένη πολυτέλεια των σκηνικών είναι κάμποσο άστείο ίσως κ' έγκληματικό!

Ένα τελευταίο λόγο για τις φημερίδες! Οι αιώνιοι διθύραμβοι στη φιλοξενία μας και τα τραβηγμένα αυτά κομπλιμέντα των ξένων που γιόμιζαν καθημερινά τις στήλες τους μπορούσαν και να λείπουν δολότελα! Περισσότερη αξιοπρέπεια κ' έγωισμός κ' ολιγώτερη φαπλαταριά δε θάβλαψτε.

Α. ΣΙΓΑΝΟΣ

ΝΕΚΡΙΚΗ ΠΡΟΤΟΜΑΓΙΑ

Τα μνήματα που σήμερα γιορτάζουν, τα στολίζουν Πατέρες, μάννες κι άδερφές, λεβέντες, κοπελιές. Και στέφανα τους φέρνουνε, και λούλουδα σκορπίζουν, Τριαντάφυλλα, γαρούφαλα, βιολέτες, πασκαλιές.

Οι πεθαμένες οι άκριδες, ή νύχτα όταν απλώθη, 'Επρόβαλαν και στήσανε χορό στη σκοτεινιά. Μές' στην καρδιά τους άναθαν καημοί τρανοί και πόθοι, Και στον καλό φτερούγιζε τη σκέψη ή καθεμιά.

Σάν το φεγγάρ' ήταν άχνες, χλωμές σαν άγιοκέρη, Κι' απ' τα λευκά τα χείλη τους δέν έβγαίνε μελιά.

κοιτάει από τις τρύπες της πόρτας αν έρχεται ο Γιώργης και πάλι μαζώνεται σαν κουβάρι. Χάνει το πρόσωπο ανάμεσα στα γόνατά της και μαύρη κι' άλαλη, ακούνητη συλλογιέται, συλλογιέται. 'Όταν σηκώνει το κεφάλι, το μάτι της παίρνει αντίκρυ το βιρό που κλαίει κι' αυτός την έρημιά του. Τόν κοιτάει και φαντάζεται πως γλέπει τριγύρο στημένος τους τρίποδες με τα πεταιά απλωμένα κι' άπάνω τους άραδ' άράδα σκυμμένους καμμιά δεκαριά άργάτες να ζύνουν. Και θαρρεί πως της έρχεται κείνη ή μυρουδιά από τα πεταιά κι' άνοίγει τα ρουθούνια της. Μα πάλε ξανακάνει κι' ο βιρός πάλε μονάχος στέκεται χαλασμένος, γερασμένος σαν κι' αυτή. 'Απάνω από το σπίτι τρέχει ή μια βρύση του χωριού και τα νερά κατασταλάζουν στο βιρό κ' έτσι δέν απολείπουν. Χαρταριασμένες τριγύρο-γύρο, λές και τα ψηλά άγριεμένα χορτάρια που φυτρώνουν θά τον πνίξουν. Τα νερά του πράσινα και πηχτά σαν βάλτος, γκαλιστερά σαν δάκρια. Οι τοίχοι λάμπουν και είναι λουστρίμενοι σαν πάνω από την πράσινη λαδομπογιά του φυτικού χνουδιού να πέρασαν και βερνίκι. Σαλιαγάχοι και σκουλήκια χιλιάδες γλυστράν πάνω στους τοίχους. 'Ως τόσο το γυαλί του είναι πάντα ίσιο σαν παγωμένο και δείχνει το κάθε τι που καθρεφτίζεται έτσι μαυροπράσινο και σκουρια-

Μα κάποια μυστική χαρά φανέρωναν. Τάγερ; 'Ασάλευτο, κι δλόγουρα θανάτου σιγαλιά.

Και μία που ήταν χλωμότερη κ' είχε στα μάτια δάκρι, Ξέμακρε στέκει, στο χορό χωρίς καν να πιστώη. Και της μιλούν και τη ρωτούν μόνη γιατί στην άκρη στέκεται, και την κράζουνε να ρθη μαζί κι αυτή.

Κι αυτή τους άποκρίνεται. «Μαχάλος ο καημός μου, Και σπήν ψυχή μου κρύβεται πόνος κρυφός, βουβός. 'Απ' ένθια δέν εύώδιασεν ο τάφος ο δικός μου, Γιατί δε με θυμήθηκαν έμένα ο άκριδός.

'Όμως το θαμποχάραμα σαν είδαν στον αϊθέρα, Και σαν έννοιώσανε ή αύγη πως δέν είναι μακριά, Πήγαν στους τάφους τρέχοντας μη τους προφτά' ή μέρα. Πήγε κι αυτή άργασάλευτη, χωρίς παρηγοριά.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Φίλε μου,

Σου στέλνω να δημοσιέψης τάρθρο που βλέπεις, έπειδής μου άρεσε και άξίζει, μου φάνεται, να μηη και στο «Νουμά». Είναι παρμένο από μια έφημεριδούλα θρησκευτική, τον «'Αστέρα της ανατολής» των 25 του Μάρτη. 'Όσο μόρεσα του έβγαλα τη γλωσσική του μάτκα και δέν πιστεύω ο πατέρας του κ. Σ. Π. Μ να μας μαλώση για το τόλμημα.

Γειά σου
Α. Π.

Σάν άκούστηκε στον κόσμο το χωρίσμα εκκλησίας και Πολιτείας που ψηφίστηκε από τη Γαλλική Βουλή και τη Γερουσία, άλλοι απ' τους φίλους της Γαλλίας χαρήκανε κ' ειλικρινά χεροκροτήσανε για νόμο που πιστεύανε πως θα λευτέρωνε την ίπποτική αυτή φυλή από τη θρησκευτική σκλαβιά: άλλοι όμως κατάκαρδα λυπηθήκανε, από φόβο πως ή άθειε, που και προτήτερα όχι λίγη δύναμη μεταξύ στους Γάλλους είχε, τώρα θα σηκώση κεφάλι ακόμα πειότερο, με την ιδέα πως κέρδισε τρανή νίκη ενάντια στο Χριστιανισμό.

'Από τις δυό γνώμες αυτές ποιά είναι ή σωστή; Στο ρώτημα τούτο για να δοθη σίγουρη άπάντηση, πρέπει να πισωδρομίσουμε ίσα με την αρχή του χριστιανισμού και να θυμηθούμε ποιός είν' ο χαρακτήρας και ποιά ή άποστολή στον κόσμο της ζωντανής χριστιανικής εκκλησίας.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ

Ο ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΒΙΡΟΣ

Στην άκρη το χωριό, κοντά στο λάκκο της 'Αϊ-Μαρίνας είναι το σπίτι του Γιώρη Στάμου. Και ποιός δέν τον ξέρει το Γιώρη Στάμο; 'Αν τον άναβάλεις, σου λένε διακολεμένος άνθρωπος. Ζει σ' ένα σπίτι γεμάτο μια φροά ανθρώπων· τώρη έρημο κι' άφημένο όλημέρα ρέβει πάντα στα θεμέλια του, ο άσέβστης πέφτει από τους τοίχους και τα παραθύρια του άνοιχτά σαν στόμα χωρίς δόντια. Μοναχά ο Γιώρης κάθεται μέσα σαν κουκος με τη μάννα του που ζη σαν να μην ήτανε στον άπάνω κόσμο. Ούτε κρένει, ούτε άπολογιέται. 'Από το πουρνό ως το βράδυ στριμώνεται σε μια γωνιά από μέσα από την όξωπορτα κι' όλο ματσάλαει κάτι. Καμμιά φορά

* Τετράγωνη βαθιά γούρνα, γεμάτη νερό, όπου μαζί με έσέβστη ρίχνουν τα πεταιά που δέν είναι ακόμα άργασμένα, για να τους πέση το μαλλί.

σμένο. Μοναχά σαν ζυγώσει κανένας, δια τα μικρά σκουλήκια που είναι πάνω-πάνω βουτάν μέσα στο νερό γλήγορα και βικστικά και μια ξερική άνατριχίλα απλώνεται στον πράσινο καθρέφτη. Στη γωνιά, εκεί στον τοίχο κοντά, ποτέ ο ήλιος δέν έπαιξε σε κείνα τα νερά, μόν' πάντα φουσκωμένα ρουφάν το φως που λιποθυμάει μέσα τους ανάμεσα από τα ψηλά λογχωτά χορτάρια. Κι' αυτά γερούμενα προς το φως που δέν τα γλυκαίνει ποτέ, κρυφοκοιτάν μέσα στο νερό τα ψηλόλιγνα κοματάκια τους.

Κάθε πουρνό που θά βγαίνε έξω ο Γιώρης περνοσε από το βιρό, κοίταε μαυροπράσινο το μούτρο του μέσα, έκανε πως στρίβει το μουστάκι του, κοιτάζονταν όλο το κορμί του κ' έφευγε. Περνώντας από τη θύρα έριχνε ένα κομμάτι ξερό ψωμί στη μάννα του και τραβούσε. Αντίκρυ από την όξωπορτα είταν το βουνό άγριο, γεμάτο σέμπια και γκρεμούς και μια τρομάρα σ' έπαιρνε να το γλέψει όταν με το ρούφουλα και τ' άγριοκαίρικ οι άστραπές σέρονταν άπάνω του σα φίδια φωτερά. 'Ο Γιώρης έδινε ένα μάτι: εκεί, κοντοστέκονταν ψύχα, άκουμπούσε κατόπι στο πεζούλι και σε λίγο ξεκινούσε για το παζάρι. Πήγαινε στο μεσοχώρι και ξαπλώνονταν κάτω από τον πλάτανο, που στέκεται σαν όμπρέλλα ψηλή με λυγισμένα ίσια κάτω τα